

3a. Caspar Eric: Tale til ungdommen 2020

Talen blev fremført i radioprogrammet Kulturen på P1 og filmet og uploadet på DR P1s facebookside. Caspar Eric (f. 1987) er dansk forfatter og digter.

Dette er til de unge, forpuppede sjæle. Alle jer, der springer ud i 2020. Selvom jeg helt ærligt ikke aner, hvad fanden ungdom overhovedet betyder.

Engang plejede jeg selv at tro, at jeg på et tidspunkt ville få styr på lortet. Efter gymnasiet, efter højskole. Når jeg kom hjem fra en rejse. Når vinteren var ovre.
5 Men det skete aldrig. Og jeg er 33 og altså lige så gammel som Jesus, da han døde. Og voksenlivet kan stadig være et dagligt chok at vågne op til. Alle de små ting, der hele tiden skal ordnes.

Det siger jeg hverken for at skræmme nogen eller for at tale dagligdagen ned. Det er også her, midt i kaosset, at dagligdagen findes. At venskaberne vokser, og fra
10 nu af begynder det udskillelsesløb, hvor I selv kan vælge, hvem der skal være der, når I fester, hvem der skal være der, når I græder, hvem I kommer til at sove på sofaen hos, hvad end det så bliver på grund af boligmarkedet, eller fordi at et forhold pludselig gik i stykker.

Det er et arbejde og en frihed selv at kunne vælge, hvem man deler sit liv med, til
15 gengæld er I også den første årgang, som ikke kan benægte, at I er forbundet til verden, og at verden ikke bare er et sted, der skal indtages uden også at være et sted, der indtager jer. At vi ikke kan ignorere, hvad der foregår i Kina. At vi ikke bare kan fortsætte, som vi plejer med at rydde naturen og skubbe dens grænser uden også at skubbe vores egne. Jeg tror, at det er vigtige lektier, også selvom
20 omkostningerne er enorme.

Måske har nogle af jer mistet folk helt tæt på eller har familie eller venner, som I ikke kan fejre med, fordi I ikke vil udsætte dem for smittefare. Måske skal I – som jeg – booke tid for at se en farmor og må kun besøge hende med plexiglas imellem jer, mens andre af jeres venner taler om overreaktioner, måske fordi de er bange
25 for økonomisk kollaps. Måske fordi det er jer, der altid kun bliver talt til, når de ældres problemer kræver jeres afkald. Og så skal I høre på en opsang fra Dronningen. Men hvor var hun i øvrigt, da bankerne kollapsede¹? Med al den snak om, hvad man kan være bekendt.

Nu må selv politikerne gætte på strategier, og på den måde har foråret gjort os alle
30 unge til nogen, der må være sammen om at finde ud af verden. Vi har altid været sammen hver for sig, men vi har ikke været vant til, at det var os, der var afhængige, at det var os, der måtte leve med konsekvenserne. Og derfor håber jeg, at vores fælles usikkerhed, at vores forandrede hverdag også får jer til at rette jeres blik

¹ *da bankerne kollapsede*: henviser til Finanskrisen i 2007-2009, der startede som en bankkrise og udviklede sig til en verdensomspændende krise, der betød arbejdsløshed og konkurser i hele verden. I Sydeuropa taler man om en tabt generation af unge, der aldrig vil opleve samme muligheder som deres forældres generation.

mod alle dem, der lider i tavshed på centre i Danmark. Eller rundt om i verden,
35 hvor luften klemmes ud af brystet på et menneske, der ikke anses som menneske.

Jeg tror på, at noget smukt kan blomstre fra uroen i en tid, hvor et kys ikke længere bare er et kys. I en af mine egne yndlingstaler indleder David Foster Wallace² med en lille historie om to unge fisk, der svømmer i skole, og på et tidspunkt møder de en ældre fisk, og den ældre fisk siger: “Godmorgen, rødder,
40 hvordan er vandet?”. Og de to unge fisk svømmer først lidt videre, og så kigger den ene pludselig på den anden og siger: “Hvad er vand?”. For mig er det en historie, der handler om at stille spørgsmål til alt det, vi ellers tager for givet. Men også om det smukke ved den ungdommelige undren. Så lad os blive lidt sammen her i uroen, også selvom vores uro ikke er den samme.

45 Jeg kan ikke forestille mig, hvad I har været igennem hele dette forår, mens blomsterne er sprunget ud, mens sommerfuglene lunt har ventet på at bryde frem. Men måske er det også et sted at begynde at være ærlig om alt det, vi ikke forstår. Det er ikke noget let arbejde, men jeg ønsker jer al mulig held og lykke. At festerne også fører til nye fællesskaber. At de får jer til at række ud mod de mindre
50 heldige. Jeg tror virkelig på jeres ungdommelige kraft, fordi at I ved, at intet kan blive som før.

² *David Foster Wallace*: (1962-2008) amerikansk forfatter.

3b. Isabella Pilegaard Johansen: Tale til unge om håb i en coronatid 2021

Gymnasieelev Isabella Pilegaard Johansen vandt førstepræmien i en konkurrence, udskrevet af Retoriklærerforeningen, for sin tale. Talen blev offentliggjort på dansketal.dk, og talen blev streamet hjemmefra under corona-nedlukning, d. 12. marts 2021. Teksten til talen er her gengivet.

Kære alle, der ser med. Det er tid til at sætte ord på noget vigtigt. Det er tid til at sætte ord på noget, der har berørt os alle i den seneste tid.

I 2020 var ”coronavirus” det ord, som flest danskere gav en googlesøgning. Du har måske – ligesom jeg – ikke tal på, hvor mange gange du har brugt ordet i en negativ sammenhæng?

Jeg kunne sikkert finde mange gode eksempler på dårlige og skuffende situationer, som den her pandemi har ført med sig.

Men det er slet ikke det, jeg vil sætte ord på. Jeg vil ikke minde dig om, at din studietur er aflyst, at smittetallet er for højt, eller at restriktionerne måske forlænges igen. Det er allerede blevet sagt nok gange!

Måske er du begyndt at zone lidt ud bare ved tanken om en ordstrøm af ligegyldige gentagelser? Og jeg forstår dig egentlig godt.

Men jeg vil alligevel fortælle dig en ting; corona er ikke kommet for at blive. Ligesom pandemien er vi her heller ikke for evigt, men vi er her lidt endnu. Og ligesom forårsblomsterne i skoven, så er vi – ungdommen – i fuldt flor. Og både blomsterne og vi behøver sol såvel som regn for at få ordentligt rodfæste.

Pandemien har bragt død og ødelæggelse med sig. Men pandemien har også kastet lys på alle de ting, som mange af os har taget for givet alt for længe – fællesskabet.

Mange af mine venner har været triste over at skulle afskrive fritidsaktiviteter, fester og ferier. For nogle af dem har det endda været vanskeligt at have en optimal hverdag.

Men det gik først rigtigt op for mig, hvor slemt det stod til, da jeg læste en artikel fra TV2. Her blev de seneste tal fra HOPE-projektet¹ fremlagt. Undersøgelsen viste, at omkring 40 % i alderen 18-34 år erklærer sig enige eller delvist enige i at føle sig ensomme og stressede.

Og så strejfede tanken mig: Har det forholdt sig sådan hele tiden?

¹ HOPE-projektet: forskningsprojekt, der undersøger sammenhængen mellem myndighedernes udmeldinger, mediernes dagsorden og befolkningens adfærd.

Har livets hastighed været for høj og har festerne i weekenderne i virkeligheden været til for at drukne dagligdagen og reboote² systemet?

Du kan jo prøve at mærke efter inde i dig selv.

30 Pandemien har vist lært os mere om os selv, end vi måske vil stå ved. Men jeg mener nu, at det er en styrke at kende sine svagheder. Og det savn og den afmagt, der har været så dominerende for mange af os, bør bruges som katalysator i dyrkelsen af og taknemmeligheden over de ting, vi elsker.

35 Selvom de mange måneder med minimal kontakt til vennerne, virtuel undervisning og uvished har været langsomme for sociale blomster som os, er vi nu på vej ind i lysningen af skoven. Vi er alle hver især gået glip af en hel del af vores gymnasietid.

Måske er hullerne i hukommelsen – OG i pensum – større, end de ellers plejer at være? Men der er én ting, jeg i hvert fald har lært: vigtigheden af evnen til at være
40 i nuet – for ingen kender dagen i morgen.

På vej mod fremtiden har jeg taget taknemmeligheden med i rygsækken. Taknemmelighed for muligheden for uddannelse og for lærere og medstuderende. Fælles for os alle er, at et længere skoleår end normalt venter. Et skoleår fyldt med alt det, vi har savnet.

45 Selvom hverdagen har været fyldt med uvished alt for længe, så vælger jeg at tro, at vores politikere arbejder på højtryk for at sikre os den bedst mulige afslutning på det, der føles som et alt for langt skoleår.

Når vi engang vågner op i en post-corona tilværelse, håber jeg, at du vil huske mine ord: Pris alle de små ting, der gør os til mennesker! Grib dagen med et smil,
50 også selvom bussen er fyldt, også selvom der er lang kø i kantinen, og selvom du har afleveringer, der skal laves.

Det er som om, at vi er kommet tættere på hinanden ved at være langt fra hinanden. Og jeg har nu forstået, at: Mister vi fællesskabet, mister vi hinanden. Og mister vi hinanden, så mister vi os selv.

² *reboote*: genstarte